

ВЕРХОВНИЙ СУД
КАСАЦІЙНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

ПРОГРАМА

VIII Міжнародна науково-практична конференція
«Адміністративна юстиція в Україні: проблеми теорії та практики.
20-річчя ухвалення Кодексу адміністративного судочинства України:
досвід і перспективи адміністративної юстиції щодо забезпечення захисту
прав і свобод особи в демократичному суспільстві»

3–4 липня 2025 року

Концепція

6 липня 2025 року виповнюється 20 років із часу ухвалення Верховною Радою України Кодексу адміністративного судочинства України, який визначив повноваження адміністративних судів щодо розгляду справ адміністративної юрисдикції, порядок звернення до адміністративних судів і порядок здійснення адміністративного судочинства, а також став одним із перших нормативно-правових актів, у якому відображено конституційний принцип верховенства права.

У статті 125 Конституції України визначено, що з метою захисту прав, свобод та інтересів особи у сфері публічно-правових відносин діють адміністративні суди.

Адміністративне судочинство є фундаментальною вимогою демократичного суспільства, публічне адміністрування в якому здійснюється відповідно до принципу верховенства права, основу якого становлять справедливість, законність, правова визначеність, рівність перед законом.

Запровадження судового контролю щодо рішень, дій або бездіяльності органів публічної влади, їх посадових і службових осіб із використанням низки важливих процесуальних механізмів уможливило здійснення належного судового захисту прав, свобод та інтересів осіб від порушень із боку суб'єктів владних повноважень. Відчутним є результат правосудної діяльності адміністративних судів, які з 1 вересня 2005 року до 1 січня 2025 року розглянули понад 20 мільйонів справ і матеріалів.

Упровадження адміністративного судочинства в національну правову систему було непростим. За двадцять років довелося виконати величезний обсяг процесуальної і позапроцесуальної роботи: ініціювати законодавчі пропозиції для подолання нормативно-правових колізій і правових прогалин, апробувати нові процесуальні інститути й механізми, надавати правове обґрунтування щодо розмежування підсудності судових справ тощо.

Загалом від початку впровадження адміністративного судочинства в Україні до Кодексу адміністративного судочинства України внесено понад 140 змін і доповнень, отримано майже півтора десятка рішень органу конституційної юрисдикції, предметом звернення до якого стали питання про відповідність (конституційність) норм цього Кодексу Конституції України, окремі з яких були визнані неконституційними.

Адміністративне судочинство для ефективного здійснення ним функцій має розвиватися, реагуючи на запити демократичного суспільства й результати його цифрового розвитку, впроваджувати технологічні досягнення у сферу правосуддя, системно аналізувати дієвість процесуальних механізмів та інститутів, ініціювати, за потреби, внесення змін і доповнень до процесуального законодавства задля забезпечення виконання поставлених перед ним завдань, зокрема в умовах дії правового режиму воєнного стану, забезпечувати єдність і сталість судової практики, сприяти євроінтеграції та розв'язанню системної проблеми щодо невиконання чи тривалого виконання рішень адміністративних судів, боржниками за якими є державний орган, державне підприємство, установа, організація.

Ці й інші питання теорії і практики адміністративного судочинства стануть предметом обговорення на Конференції.

Мета заходу

Обговорення та обмін досвідом із питань:

теоретичних і практичних аспектів застосування Кодексу адміністративного судочинства України (КАС України) крізь призму 20-річного функціонування адміністративного судочинства в Україні;

ідентифікації процесуальних викликів адміністративного судочинства, зокрема в умовах правового режиму воєнного стану, і знаходження шляхів їх подолання;

правозастосування та реалізації процесуальних механізмів щодо забезпечення сталості і єдності судової практики;

адаптації адміністративного судочинства України до міжнародних стандартів і напрацювання рекомендацій з урахуванням міжнародного досвіду й практики демократичних держав для вдосконалення адміністративного судочинства в Україні.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ
3 липня 2025 року

9:00 – 9:30 Реєстрація учасників

Відкриття конференції

Модератор:

Михайло Смокович, голова Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, доктор юридичних наук

9:30 – 10:20 *Станіслав Кравченко*, Голова Верховного Суду, кандидат юридичних наук

Мачей Янчак, Голова Офісу Ради Європи в Україні

Наталія Ступницька, керівниця проектного відділу «Демократизація, належне урядування, верховенство права та права людини» Програми підтримки ОБСЄ для України

Віргіліюс Валанчюс, старший міжнародний експерт компоненту «Підтримка процесу євроінтеграції в секторі юстиції» Проекту ЄС «Право-Justice», доктор права

Ангела Шмайнк, керівниця проектами в Україні та В'єтнамі Німецького фонду міжнародного правового співробітництва

Сесія 1

20-річчя ухвалення Кодексу адміністративного судочинства України:
новації, специфіка, досягнення, виклики й перспективи

10:20 – 11:20 Модератори:
Андрій Рибачук, суддя Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді, секретар судової палати з розгляду справ щодо захисту соціальних прав, доктор філософії в галузі права
Володимир Кравчук, суддя Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді, доктор юридичних наук

Спікери:

Регламент – до 15 хв

**Роль адміністративних судів у зміцненні верховенства права:
20 років німецько-українського судового діалогу**

Ларс Брокер, Голова Конституційного Суду та Голова Вищого адміністративного суду землі Рейнланд-Пфальц Федеративної Республіки Німеччини, доктор права

Національна адміністративно-правна теорія і практика на зламі століть

Володимир Бевзенко, суддя Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді, доктор юридичних наук

Трансформація адміністративних судів: роль нових IT

Яцек Хлебний, Голова Верховного адміністративного суду Польщі

Про головний конституційний обов'язок України та роль адміністративної юстиції в його виконанні

Петро Стецюк, науковий консультант із правових питань Центру Разумкова, суддя Конституційного Суду України у відставці, доктор права

11:20 – 11:40 Дискусія та обговорення

11:40 – 12:00 Перерва

Сесія 2

**Принципи права в адміністративному судочинстві:
архітектоніка ефективного застосування**

12:00 – 13:00 **Модератори:**

Андрій Рибачук, суддя Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді, секретар судової палати з розгляду справ щодо захисту соціальних прав, доктор філософії в галузі права

Володимир Кравчук, суддя Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді, доктор юридичних наук

Регламент – до 15 хв

Спікери:

Верховенство права на практиці: досвід Вищого адміністративного суду Литви

Скіргайле Жалімієне, Голова Верховного адміністративного суду Литви

Принцип офіційності в адміністративній юрисдикції

Андреас Корбмахер, Голова Федерального адміністративного суду Федеративної Республіки Німеччини, доктор права

Регуляторна функція принципів адміністративного процесуального права

Юрій Ключковський, доцент кафедри загальнотеоретичного правознавства та публічного права Національного університету «Кієво-Могилянська академія», член Науково-консультативної ради при Верховному Суді, доктор юридичних наук

Стандарти Ради Європи в контексті обмеження соціальних виплат, зокрема й під час війни

Моніка Смуш-Кулеша, суддя Апеляційного суду в місті Лодзь (Польща), міжнародний консультант Ради Європи, доктор наук

13:00 – 13:15 *Дискусія та обговорення*

13:15 – 14:00 Перерва

14:00 – 14.45 Початок правосудної діяльності адміністративних судів в Україні: з перших уст про важливе. *Спогади про започаткування в Україні адміністративного судочинства*

Модератор:

Михайло Смокович, голова Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, доктор юридичних наук

Промовці

Сергій Головатий, суддя Конституційного Суду України у відставці, член-кореспондент НАПрН України, доктор юридичних наук

Штефан Хюльсхьорстер, Директор Німецького фонду міжнародного правового співробітництва, доктор права

Олександр Пасенюк, президент Всеукраїнської асоціації адміністративних суддів, суддя Конституційного Суду України у відставці, Голова Вищого адміністративного суду України (2004–2011), професор кафедри адміністративного права і процесу Навчально-наукового інституту права КНУ імені Тараса Шевченка, кандидат юридичних наук

Процесуальні аспекти забезпечення адміністративного судочинства:
емпіричні напрацювання і юрисдикційні перспективи

14:45 – 16:00 Модератори:

Жанна Мельник-Томенко, суддя Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді, секретар судової палати з розгляду справ щодо виборчого процесу та референдуму, а також захисту політичних прав громадян, кандидат юридичних наук

Андрій Жук, суддя Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді, доктор філософії в галузі права

Спікери:

Регламент – до 15 хв

Вимоги до електронних процедур у нещодавній судовій практиці Верховного суду Естонії

Іво Пілвінг, голова Адміністративної палати Верховного Суду Естонії

Система дозволу на апеляцію і ефективність процедур у Верховному адміністративному суді

Карі Куусініємі, Голова Верховного адміністративного суду Фінляндії

Законопроект №11170-д (про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України щодо удосконалення розгляду справ незначної складності про пенсійні та інші соціальні виплати, а також типових адміністративних справ) – крок до розвантаження адміністративних судів

Денис Маслов, народний депутат України, Голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики

Вимоги до позовної заяви як умова доступу до суду в адміністративному судочинстві – надмірний формалізм?

Ростислав Москаль, суддя Львівського окружного адміністративного суду

16:00 – 16:15 *Дискусія та обговорення*

ДРУГИЙ ДЕНЬ
4 липня 2025 року

10:00 – 10:45 **Модератор:**
Мирослава Білак, суддя Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді, доктор юридичних наук

Спеціальна лекція:

Адміністративне судочинство України: тенденції та перспективи розвитку в контексті євроінтеграції

Михайло Смокович, голова Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, доктор юридичних наук

Сесія 4

**Адміністративне судочинство в умовах правового режиму воєнного стану:
 реалії вимушеного досвіду та засвоєні уроки**

10:45 – 11:45 **Модератори:**
Раїса Ханова, суддя Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді, секретар судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів, кандидат юридичних наук
Наталія Блажівська, суддя Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді, доктор юридичних наук

Спікери:

Регламент – до 15 хв

**Аргументи національної безпеки в надзвичайних ситуаціях:
 забезпечення верховенства права**

Яніс Плевс, суддя Департаменту адміністративних справ Верховного Суду Латвії

Справи про заборону політичних партій: виклики та особливості розгляду

Олег Заверуха, суддя Восьмого апеляційного адміністративного суду, доктор юридичних наук

Захист прав людини адміністративними судами в умовах воєнного стану в практиці Європейського суду з прав людини

Анна Адамська-Галант, суддя Європейського суду з прав людини

Справедливість розгляду справ, які містять державну таємницю

Джеремі Макбрайд, член Консультативної групи експертів Генерального директорату з прав людини Ради Європи для підтримки Офісу Генерального прокурора України, міжнародний консультант Ради Європи

Нові категорії справ у контексті застосування обмежень та преференцій при захисті інтересів держави

Микола Кучерявенко, перший заступник Міністра юстиції України, академік Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук

11:45 – 12:00 *Дискусія та обговорення*

12:00 – 12:20 Перерва

Сесія 5

Механізми забезпечення єдності судової практики в адміністративному судочинстві

12:20 – 13:20 **Модератори:**

Раїса Ханова, суддя Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді, секретар судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів, кандидат юридичних наук

Наталія Блажівська, суддя Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді, доктор юридичних наук

Спікери:

Регламент – до 15 хв

Роль Великої палати суду найвищої інстанції: судові рішення як прецеденти, методика чи наукові праці?

Карел Шимка, Голова Верховного адміністративного суду Чехії, доктор права

Вимога щодо єдності національної судової практики: погляд Європейського суду з прав людини

Микола Гнатовський, суддя Європейського суду з прав людини, кандидат юридичних наук

Єдність судової практики: у пошуках рішень

Віргіліус Валанчюс, старший міжнародний експерт компоненту «Підтримка процесу євроінтеграції у секторі юстиції» Проекту ЄС «Право-Justice», доктор права

Поняття бенефіціарного отримувача доходу: від нормотворення до судової доктрини

Олександр Лукашев, народний депутат України, член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики

13:20 – 13:40 *Дискусія та обговорення*

13:40 – 14:00 Підбиття підсумків. Закриття конференції